

OBEC
MALÁ DOMAŠA

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
2018-2023

OBSAH

ÚVOD	4
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	5
1.1 ČO JE KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE	5
1.2 ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	5
1.3 VÝHODY, PRINCÍPY A PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	5
1.4 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	6
1.5 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	8
1.6 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2015 -2020	8
1.7 DRUHY A FORMY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	9
2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA	11
2.1 POČET OBYVATEĽOV A POHYB OBYVATEĽSTVA	11
2.2 ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV PODĽA POHLAVIA A VEKU	14
2.3 NÁRODNOSTNÁ A KONFESIONÁLNA ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	15
2.4 NEZAMESTNANOSŤ	16
2.5 ŠKOLSTVO A ZDRAVOTNÍCTVO	19
3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI.....	20
3.1 VEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	20
3.2 NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	22
3.3 POŽIADAVKY PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	22
3.3.1 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	22
3.3.2 Súhrnné zhrnutie dotazníkového prieskumu a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb	29
4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	31
4.1 CIELE, PRIORITY A OPATRENIA	32
5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU	38
5.1 HARMONOGRAM REALIZÁCIE OPATRENÍ.....	38
5.2 REALIZAČNÉ PODMIENKY.....	41
5.3 MONITORING PLNENIA A SPÔSOB VYHODNOCOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU	45
ZÁVER	46
PRÍLOHY	47

ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV	47
ZOZNAM SKRATIEK.....	47
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV	47

ÚVOD

Oblasť sociálnej politiky významne ovplyvnil proces decentralizácie a reformy verejnej správy, čo sa prejavilo prechodom rozsiahlych kompetencií na miestnu samosprávu. Mestá a obce sa tak stali významným realizátorom sociálnej politiky a od miestnej samosprávy v súčasnosti vo veľkej miere závisí rozsah, podmienky a v neposlednom rade kvalita poskytovaných sociálnych služieb. Sociálne služby sú teda súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudskoprávny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Malá Domaša na roky 2018 – 2023

bol schválený obecným zastupiteľstvom

dňa 05.07.2018 uznesením č. 6/1/2018 bod b).

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

1.1 Čo je komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

1.2 Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Tá môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotlivec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj široká **verejnosť**. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

1.3 Výhody, princípy a podstata komunitného plánovania

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie **princípy** komunitného plánovania sú:

- *princíp triády*, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- *princíp rovnosti*, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- *princíp skutočných potrieb*, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- *princíp kompetencie účastníkov*, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

1.4 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrúva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- stratila bývanie alebo je ohrozená stratou bývania.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované

zariadenie, denný stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách v § 80 upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:

- sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
- opatrovateľskej služby,
- prepravnej služby,
- odľahčovacej služby,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- terénnej sociálnej služby krízovej intervencie

a zriaďovať a zakladať nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

1.5 Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území obce, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,
- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

1.6 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 -2020

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrdzuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti. Reflektujú na aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým na nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality.

Slovenská republika si v oblasti sociálnych služieb na roky 2015 - 2020 zadefinovala nasledovné priority:

- ✓ zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- ✓ podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- ✓ podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvalé v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- ✓ zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

1.7 Druhy a formy sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§12) tieto druhy sociálnych služieb:

A – SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENCIE

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B – SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODINY S DEŤMI

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C – SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO Z DÔVODU DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,
 - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4. rehabilitačné stredisko,
 - 1.5. domov sociálnych služieb,
 - 1.6. špecializované zariadenie,
 - 1.7. denný stacionár,
2. domáca opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnícka služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D – SOCIÁLNE SLUŽBY S POUŽITÍM TELEKOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E – PODPORNÉ SLUŽBY

1. odľahčovací služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,

4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje (§13) tieto **formy sociálnych služieb**:

- **Ambulantná forma** – poskytuje sa fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby,
- **Terénna forma** – poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí,
- **Pobytová forma** v zariadení – poskytuje sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba,
- **Iná forma** – poskytuje sa najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú alebo v budúcnosti môžu byť pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb (či už z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability) do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

2.1 Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Malá Domaša za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 101 (zo 448 v roku 2008 na 549 v roku 2017).

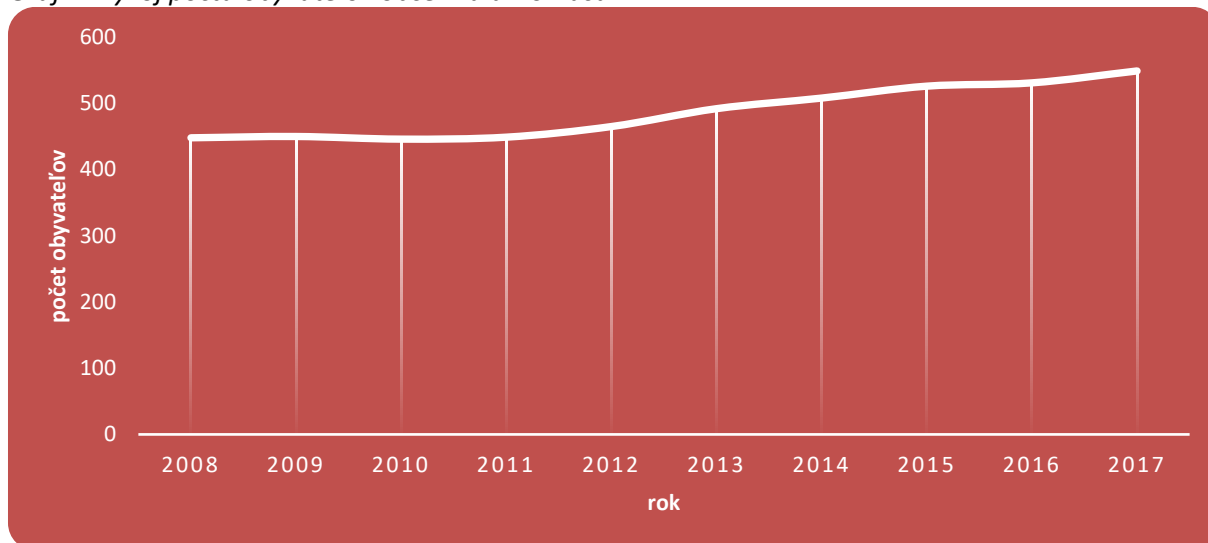
Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvateľov (k 31.12.)	448	450	446	449	465	492	508	526	531	549
Živonarodení	7	10	5	7	15	12	10	7	11	12
Zomrelí	4	4	11	7	6	6	1	3	10	4
Bilancia prirodzeného pohybu	3	6	-6	0	9	6	9	4	1	8
Pristahovaní	4	1	5	8	19	21	13	20	12	17
Vystahovaní	3	5	3	12	12	0	6	6	8	7
Migračné saldo	1	-4	2	-4	7	21	7	14	4	10
Bilancia celkového pohybu	4	2	-4	-4	16	27	16	18	5	18
Hr.m. živorodenosti (‰)	15,6	22,2	11,2	15,6	32,3	24,4	19,7	13,3	20,7	21,9
Hr.m. úmrtnosti (‰)	8,9	8,9	24,7	15,6	12,9	12,2	2,0	5,7	18,8	7,3
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	6,7	13,3	-13,5	0,0	19,4	12,2	17,7	7,6	1,9	14,6
Hr.m. imigrácie (‰)	8,9	2,2	11,2	17,8	40,9	42,7	25,6	38,0	22,6	31,0
Hr.m. emigrácie (‰)	6,7	11,1	6,7	26,7	25,8	0,0	11,8	11,4	15,1	12,8
Hr.m. migračného salda (‰)	2,2	-8,9	4,5	-8,9	15,1	42,7	13,8	26,6	7,5	18,2
Hr.m. celkového prírastku (‰)	8,9	4,4	-9,0	-8,9	34,4	54,9	31,5	34,2	9,4	32,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Malá Domaša za ostatných 10 rokov má stúpajúci trend (a výrazne rastie). V porovnaní s rokom 2008 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2017 o 22,5 % vyšší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Malá Domaša

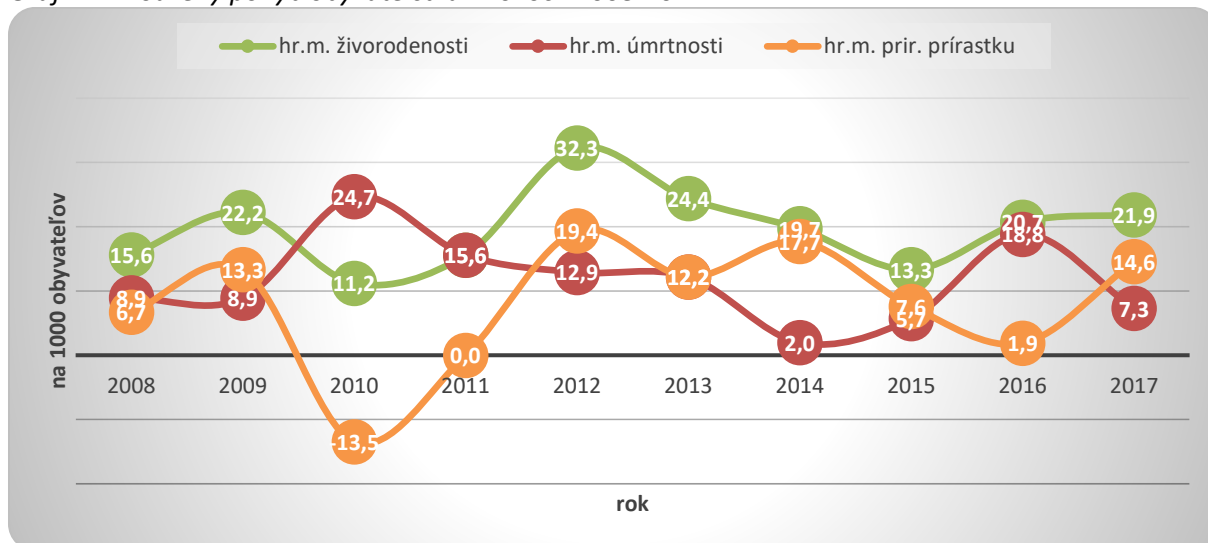
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 11 – 32 ‰ (v obciach s takýmto nízkym počtom obyvateľov je však takýto jav normálny). Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 5 – 15. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Malej Domaši 19,7 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje veľmi priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Vranov nad Topľou sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 13,5 ‰, v Prešovskom kraji 12,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2014 (1 osoba), najviac v roku 2010 (11 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 2,0 po 24,7 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Malej Domaši 11,7 ‰. V obci teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 10,0 ‰), Prešovský kraj (8,5 ‰) i okres Vranov nad Topľou (cca 8 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Malej Domaše. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne zisková (8x), 1x bola bilancia vyrovnaná (2011) a negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len 1x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -13,5 ‰ po 19,4 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov veľmi priaznivá. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k prírastku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017

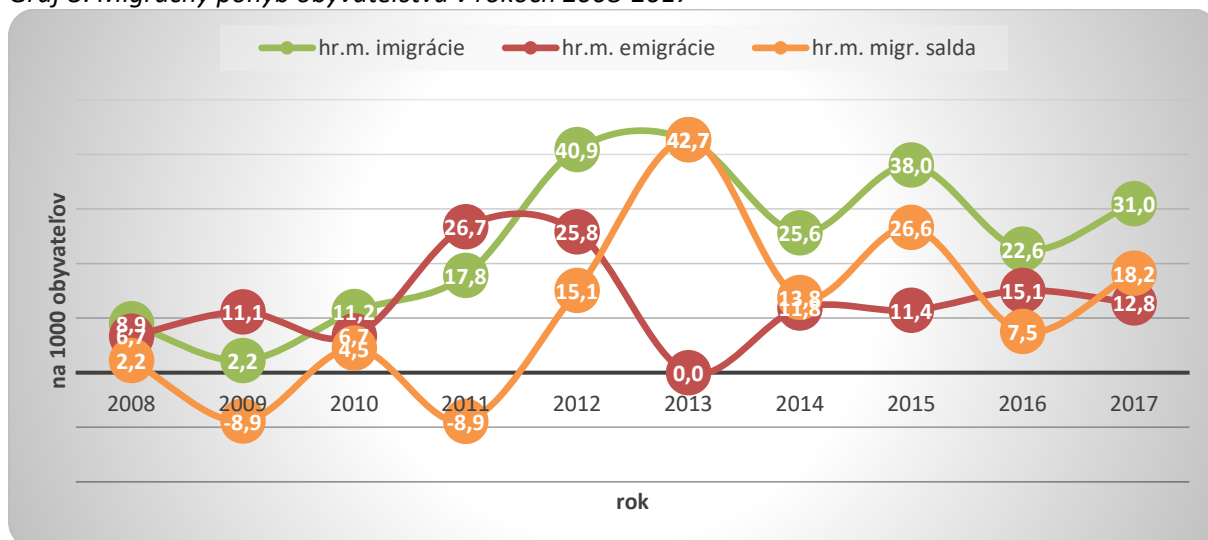

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Podobne ako vývoj prirodzeného pohybu, aj vývoj z hľadiska migračného pohybu je v obci pozitívny. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 24,1 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 12,0 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 12,8 ‰ (v priemere 6,2 vysťahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -4 osôb v rokoch 2009 a 2011 po +21 osôb v roku 2013. Kladné migračné saldo obec zaznamenala až 8x, iba 2x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda, pričom výrazné migračné prírastky možno pozorovať najmä v ostatných 5-6 rokoch. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017

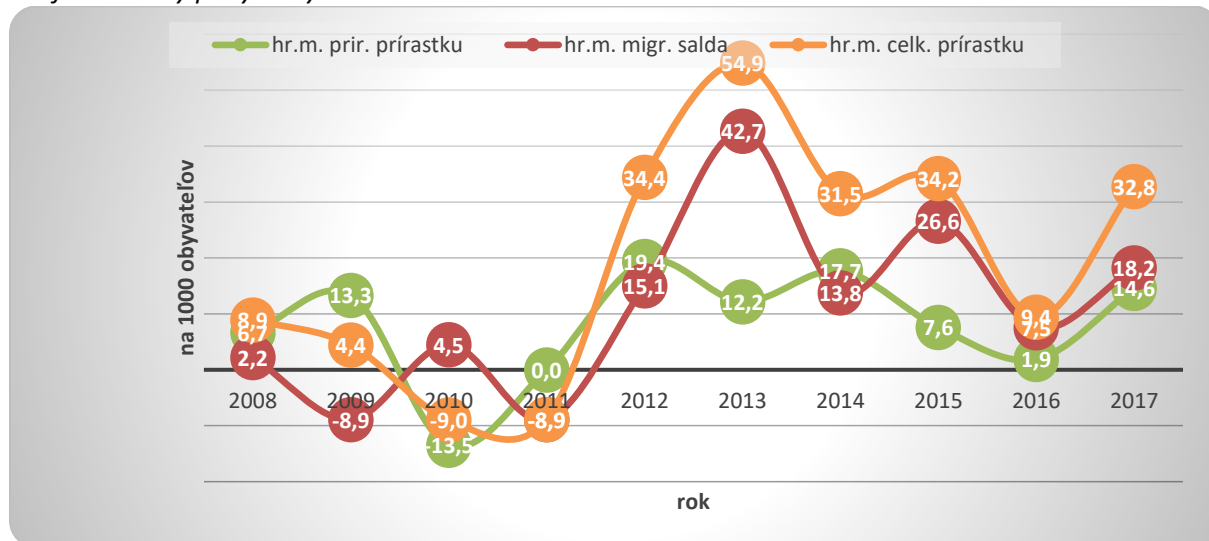
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa v týchto rokoch narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine rástol. Podobne, aj hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné

hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je výrazný celkový prírastok obyvateľov obce Malá Domaša. Zápornú bilanciu celkového pohybu zaznamenala obec len 2x, ostatných 8 hodnotených rokov bola bilancia kladná. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť veľmi pozitívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska výrazne rastie).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017

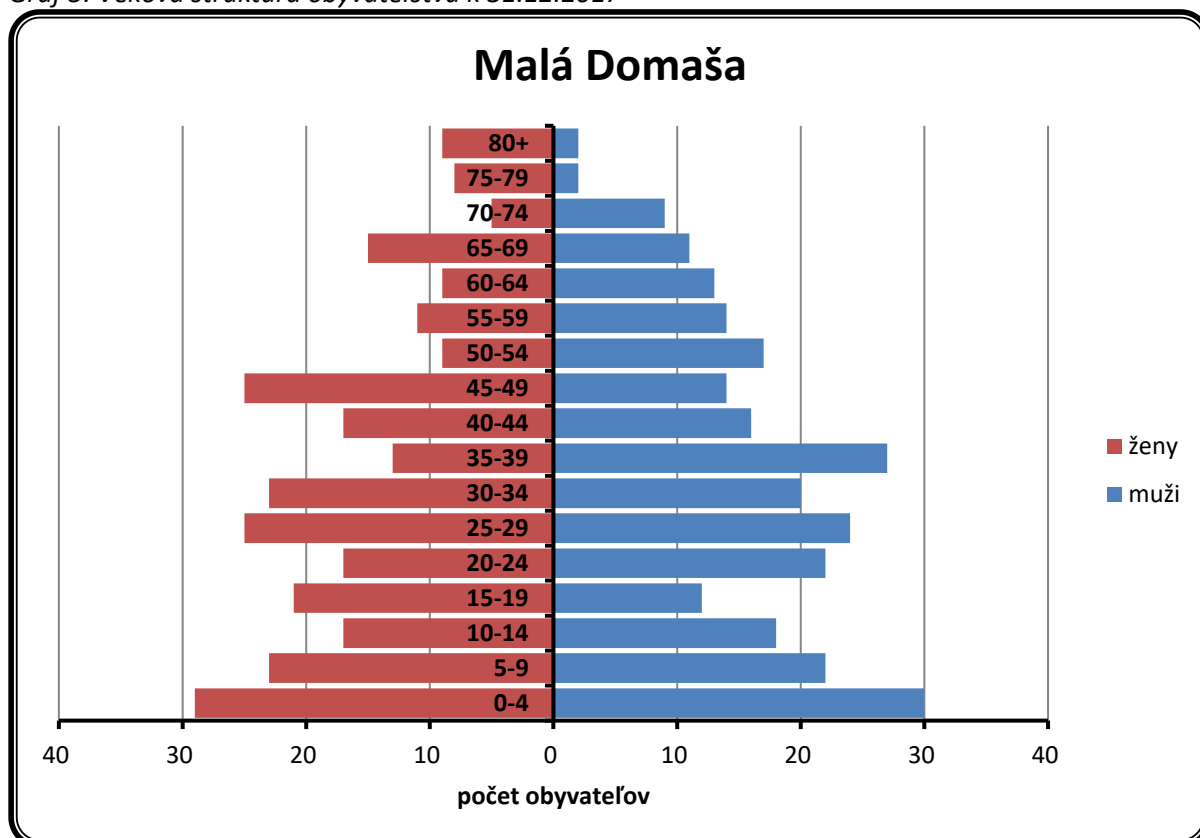
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.2 Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Malej Domaše ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza stacionárny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) je v rovnováhe s početnosťou poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 139 ku 134 k 31.12.2017). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Malej Domaše majú vekové skupiny (podľa poradia) 0-4 ročných (59 obyvateľov), 25-29 ročných (49) a 5-9 ročných (45 obyvateľov). K 31.12.2017 tu spomedzi 549 obyvateľov žilo 139 detí do 14 rokov a 61 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 549 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 273 mužov a 276 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy, na typ populácie a na demografické procesy ostatných rokov možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) prudko rásť.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2017

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 63,6 %.

Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2017	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Malá Domaša	549	139	349	61	25,3	63,6	11,1

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

2.3 Národnostná a konfesijná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie obyvateľstva Malej Domaše je takmer úplne homogénne, keďže v ňom podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 výrazne dominuje slovenská národnosť s 98,0 % obyvateľov (442 zo 451). U 2,0 % (9 obyvateľov) národnostná príslušnosť zistená nebola. Tieto výsledky sú však značne skreslené, nakoľko obyvatelia rómskej národnosti majú tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) k slovenskej národnosti. Podľa kvalifikovaného odhadu publikovaného v Atlase rómskych komún (2014) žilo v obci Malá Domaša v čase výskumu z celkového počtu 482 obyvateľov 33,4 % Rómov.

V konfesijnej štruktúre obyvateľstva výrazne dominuje rímskokatolícke vierovyznanie s 88,9 % obyvateľov, vyššie zastúpenie má aj Gréckokatolícka cirkev (5,5 %; 25 obyvateľov). Iné konfesie (Pravoslávna cirkev, Evanjelická cirkev augsburského vyznania, Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia) majú len nepatrný podiel, žiadna z nich nemá podiel vyšší ako 0,4 %. K žiadnemu

náboženstvu sa nehlási 1,3 % obyvateľov obce a u 2,4 % obyvateľov príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2011).

2.4 Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Malá Domaša za posledných 9 rokov pohyboval v rozmedzí 48 až 91. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 24,2 % (2017) po 46,0 % (2012). Pre porovnanie, k 31.12.2017 bola miera nezamestnanosti v okrese Vranov nad Topľou 16,10 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 11,57 % a v Slovenskej republike 7,18 %. V okolitých okresoch, s ktorými vranovský okres susedí, bola nasledovná: Prešov 8,30 %, Svidník 14,61 %, Stropkov 12,38 %, Humenné 9,60 %, Michalovce 13,94 %, Trebišov 16,31 % a Košice - okolie 13,76 %. V Malej Domaši je teda miera nezamestnanosti rovnaká veľmi vysoká.

Tabuľka 3: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet UoZ	75	76	87	91	90	77	81	72	48
Miera nezamestnanosti (%)	37,9	38,4	43,9	46,0	45,5	38,9	40,9	36,4	24,2

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2017 bolo v obci Malá Domaša prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 48 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 19 mužov (39,6 %) a 29 žien (60,4 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou majú v obci všetky vekové skupiny obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná (samozrejme, do tohto porovnania neberieme do úvahy vekovú skupinu do 19 rokov, keďže sa reálne jedná spravidla len o 2 ročníky – 18 a 19 ročných UoZ a rovnako ani vekovú skupinu nad 60 rokov, keďže pri tejto sa reálne jedná len o 3 ročníky – 60, 61 a 62 ročných UoZ).

Tabuľka 4: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2017

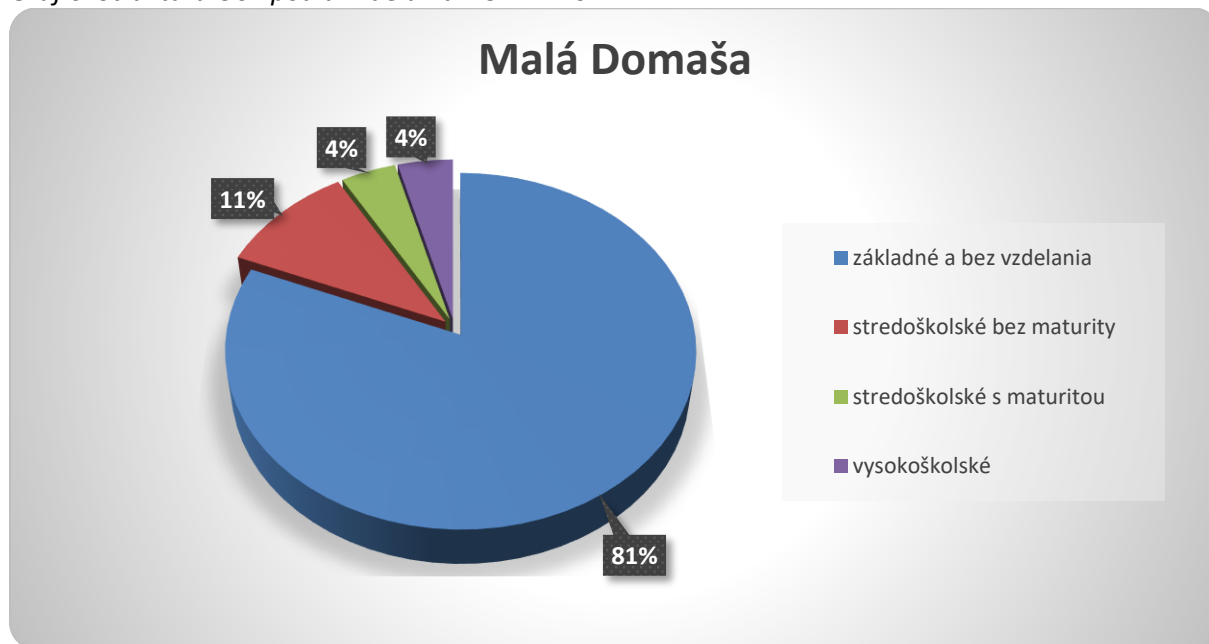
do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
5	10,4	11	22,9	10	20,8	11	22,9	11	22,9	0	0,0	48	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je

v Malej Domaši veľmi negatívnou skutočnosť, že zo 48 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2017 bolo až 81 % UoZ s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2017

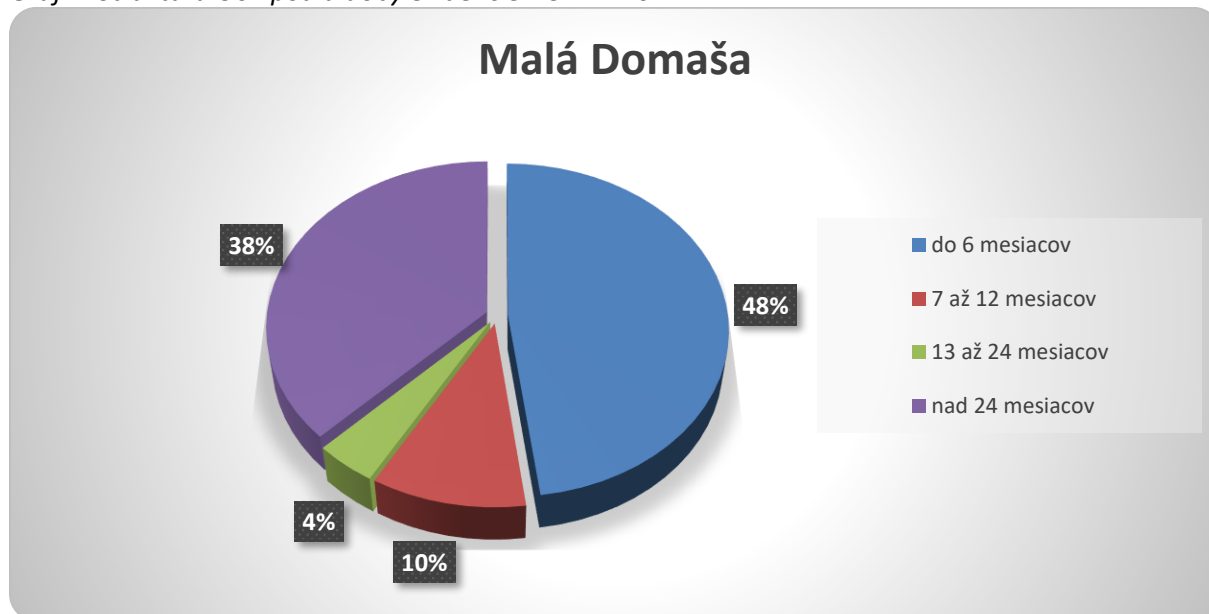

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v súčasnosti (2018) pohybuje na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 15 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 45 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Malej Domaši bol k 31.12.2017 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 42 %, pričom až 38 % (18 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2017

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie pred tým, než sa stal nezamestnaným. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Malej Domaši pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (25 UoZ zo 48; 52,1 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zemetanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi a pod.). Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria osoby bez pracovného zaradenia (13 zo 48 UoZ; 27,1 %). To sú najmä tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.).

Tabuľka 5: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2017

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	0	0,0
3 - Technici a odborní pracovníci	2	4,2
4 - Administratívni pracovníci	1	2,1
5 - Pracovníci v službách a obchode	3	6,3
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	1	2,1
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	1	2,1
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	2	4,2
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	25	52,1
N/A - neurčené	13	27,1
Spolu	48	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

2.5 Školstvo a zdravotníctvo

V Malej Domaši sa nenachádza žiadne školské zariadenie. Žiaci plniaci si povinnú školskú dochádzku navštevujú základnú školu v Slovenskej Kajni, s ktorou má obec Malá Domaša zriadený spoločný školský obvod. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z Malej Domaše navštevovať, sa nachádzajú vo Vranove nad Topľou a Stropkove.

Nakoľko sa v obci žiadne zdravotnícke zariadenie nenachádza, za zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia obce dochádzať. Najbližšia ambulancia praktického lekára pre dospelých a stomatologická ambulancia sa nachádzajú v Slovenskej Kajni. Najbližšie ambulancie praktického lekára pre deti a dorast, ženského lekára a lekáreň sa nachádzajú vo Vranove nad Topľou. Ostatné špecializované zdravotnícke ambulancie a nemocnica sa nachádzajú najbližšie v spomínanom Vranove.

3 SOCIÁLNE SLUŽBY V OBCI

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

3.1 Verejný poskytovateľ sociálnych služieb

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
 - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - opatrovateľskej služby,
 - prepravnej služby,
 - odľahčovacej služby,
 - pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona,
 - terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva obce však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Obec Malá Domaša zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **terénna sociálna práca:** jej hlavným cieľom je komplexné riešenie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín občanov žijúcich v obci. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce obec systematicky prispieva k zlepšeniu kvality života jednotlivcov a rodín v riziku sociálneho vylúčenia. V roku 2018 obec túto činnosť zabezpečuje prostredníctvom jedného terénneho sociálneho pracovníka a 1 asistenta TSP;
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení, ktorým je **komunitné centrum**. V komunitnom centre sa okrem komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie fyzickej osobe ohrozenej

sociálnym vylúčením alebo ohrozenej obmedzením jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu zotrávania v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby

- a) poskytuje
 - základné sociálne poradenstvo,
 - pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
 - pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,
- b) vykonáva preventívna aktivita,
- c) zabezpečuje záujmová činnosť.

Obec Malá Domaša v súčasnosti prevádzkuje komunitné centrum, ktoré sa nachádza v nevyhovujúcich priestoroch a ktorého kapacita je nepostačujúca. Sociálne služby v komunitnom centre sú poskytované ambulantnou aj terénnou formou. Existujúca kapacita tohto zariadenia je 15 osôb (pri poskytovaní soc. služieb ambulantnou formou). Obec však v súčasnosti má až 69 prijímateľov tejto sociálnej služby (ambulantnou aj terénnou formou spolu). Z dôvodu skvalitnenia poskytovaných služieb, zvýšenia kapacity priestorov a zlepšenia prístupu ľudí z marginalizovaných rómskych komunít pristúpila obec k implementácii projektu pod názvom „Komunitné centrum v obci Malá Domaša“. Tento projekt je podporený Európskou úniou, obec naň získala nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 305 000 €. Realizuje sa už od januára 2017, jeho ukončenie sa predpokladá v októbri 2018. V rámci tohto projektu sa vybudujú nové priestory komunitného centra, zvýši sa kapacita poskytovaných služieb z 15 na 30 a jeho prevádzku budú zabezpečovať 2 pracovníci. Začiatok poskytovania sociálnych služieb v komunitnom centre je naplánovaný na 1.12.2018.

V obci nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Malá Domaša pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku:** túto činnosť obec vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v školskom roku 2017/2018 je obec Malá Domaša osobitným príjemcom prídavku na 5 detí;
- **výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi:** túto činnosť obec vykonáva taktiež v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; v čase spracovania tohto komunitného plánu bola obec Malá Domaša osobitným príjemcom dávky na 5 osôb;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v obci túto službu využíva priemerne cca 15 dlhodobo nezamestnaných osôb;
- **miestne občianske poriadkové služby (MOPS) (bývalé rómske občianske hliadky):** služba poskytovaná v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorej cieľom je (o. i.) zabezpečiť udržiavanie verejného poriadku a bezpečnosti v obci, podporovať komunitný rozvoj a znižovať trestnú činnosť v rámci protispoločenských konaní. Okrem hlavných cieľov sa v rámci spoločenského dialógu taktiež buduje vzťah medzi rómskym a nerómskym obyvateľstvom obce. V rámci tohto projektu získavajú v obci zamestnanie príslušníci marginalizovaných rómskych komunít; obec túto službu realizuje od 1.1.2018, a to prostredníctvom 2 členov hliadky;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny,

cieľom ktorých je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;

- **návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami:** aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote obce;
- **sociálnoprávna ochrana detí a mládeže:** obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu a mladému dospelému ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania.

3.2 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

V Malej Domaši v čase spracovania tohto Komunitného plánu (jar 2018) nepôsobí žiaden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý by bol zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja. Obyvatelia Malej Domaše však v prípade potreby môžu využiť pomoc viacerých neverejných (ako aj verejných) poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Prešovského kraja alebo v regióne okresu Vranov nad Topľou, príp. iného okresu.

Okrem poskytovania vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmto sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asocíálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

Z tohto hľadiska je pozitívnym momentom skutočnosť, že v Malej Domaši vyvíjajú sociálne aktivity a spoločenskú činnosť viaceré subjekty a organizácie – okrem samotnej obce, ktorá realizuje viacero kultúrno-spoločenských podujatí je to napr. aj Jednota dôchodcov Slovenska, ktorá zabezpečuje rôzne spoločenské aktivity a výlety pre dôchodcov počas kalendárneho roka.

3.3 Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov obce je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v obci môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstaviteľov samosprávy a vyjadrenia samotných obyvateľov.

3.3.1 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

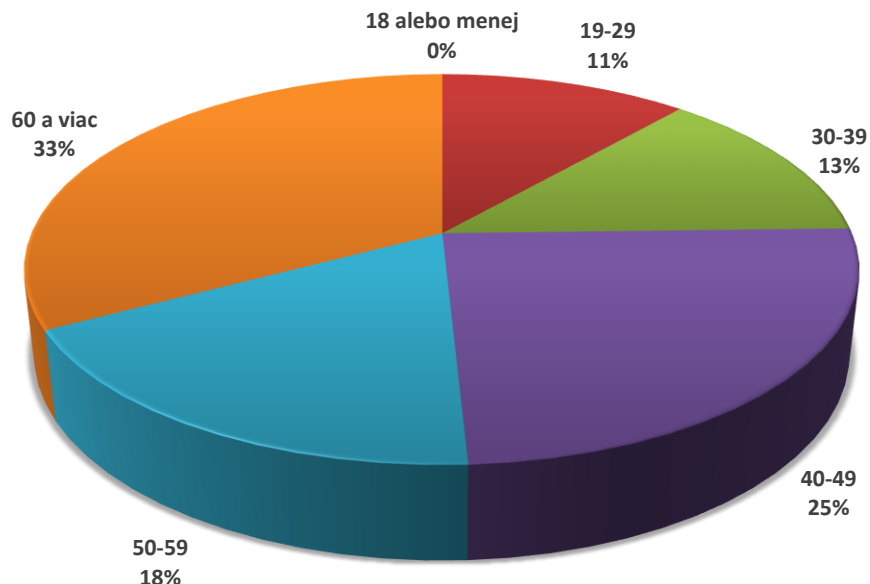
Dotazníkový prieskum názorov obyvateľstva, týkajúci sa poskytovania sociálnych služieb v obci, bol realizovaný v mesiaci jún 2018. Do domácností bola distribuovaná tlačенá verzia dotazníka. Zber odpovedí bol zabezpečený prostredníctvom zamestnancov obce, ktorí realizovali osobné pohovory s obyvateľmi obce.

Otázky v dotazníku možno rozdeliť do troch samostatných tematických okruhov: 1) otázky skúmajúce demografickú a socioekonomickú štruktúru respondentov, 2) otázky zisťujúce potreby a návrhy respondentov ohľadom komunitného rozvoja a rozvoja sociálnych služieb v budúcnosti a 3) v závere dotazníka bol respondentom ponechaný voľný priestor na akékoľvek vyjadrenie ohľadom sociálnych služieb v obci. Celkovo bolo spätne získaných až 61 odpovedí respondentov.

1. OKRUH OTÁZOK: demografická a socioekonomická štruktúra respondentov

- Prieskumu sa zúčastnilo 61 respondentov. Z tohto počtu bolo 31 žien (50,8 %) a 30 mužov (49,2 %). Najviac respondentov bolo vo veku 60 rokov a viac (20 osôb, 33 %), druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia vo veku 40-49 rokov (15 osôb, 25 %).

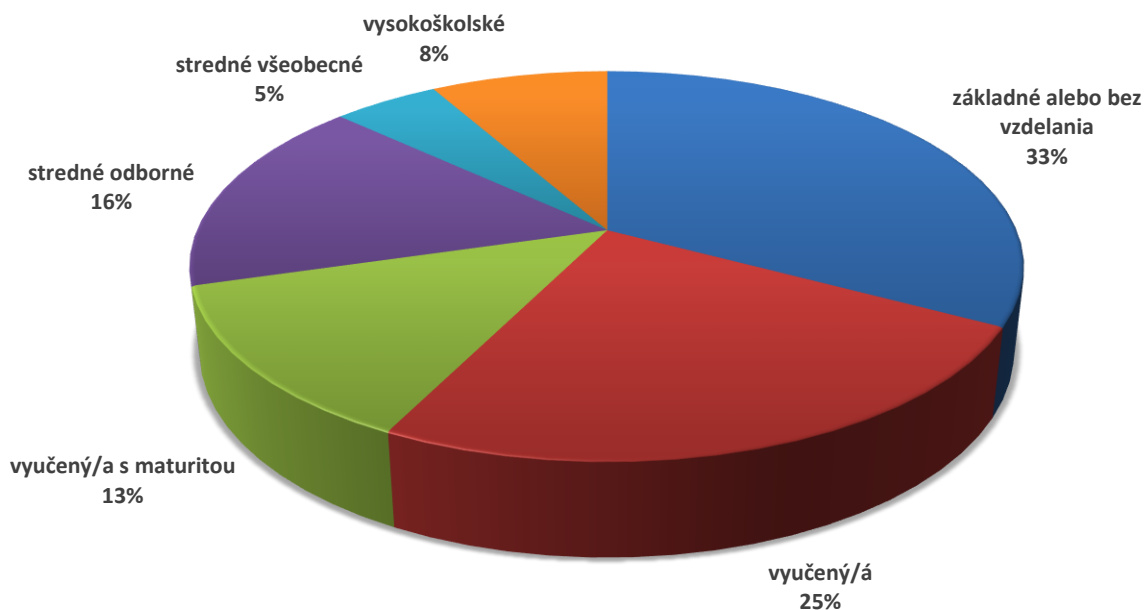
Graf 8: Veková štruktúra respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry mali medzi respondentmi najväčšie zastúpenie obyvatelia s najvyššie ukončeným základným vzdelaním alebo bez vzdelania (33 %) a obyvatelia so stredoškolským vzdelaním bez maturity (tzv. výučný list – 25 %).

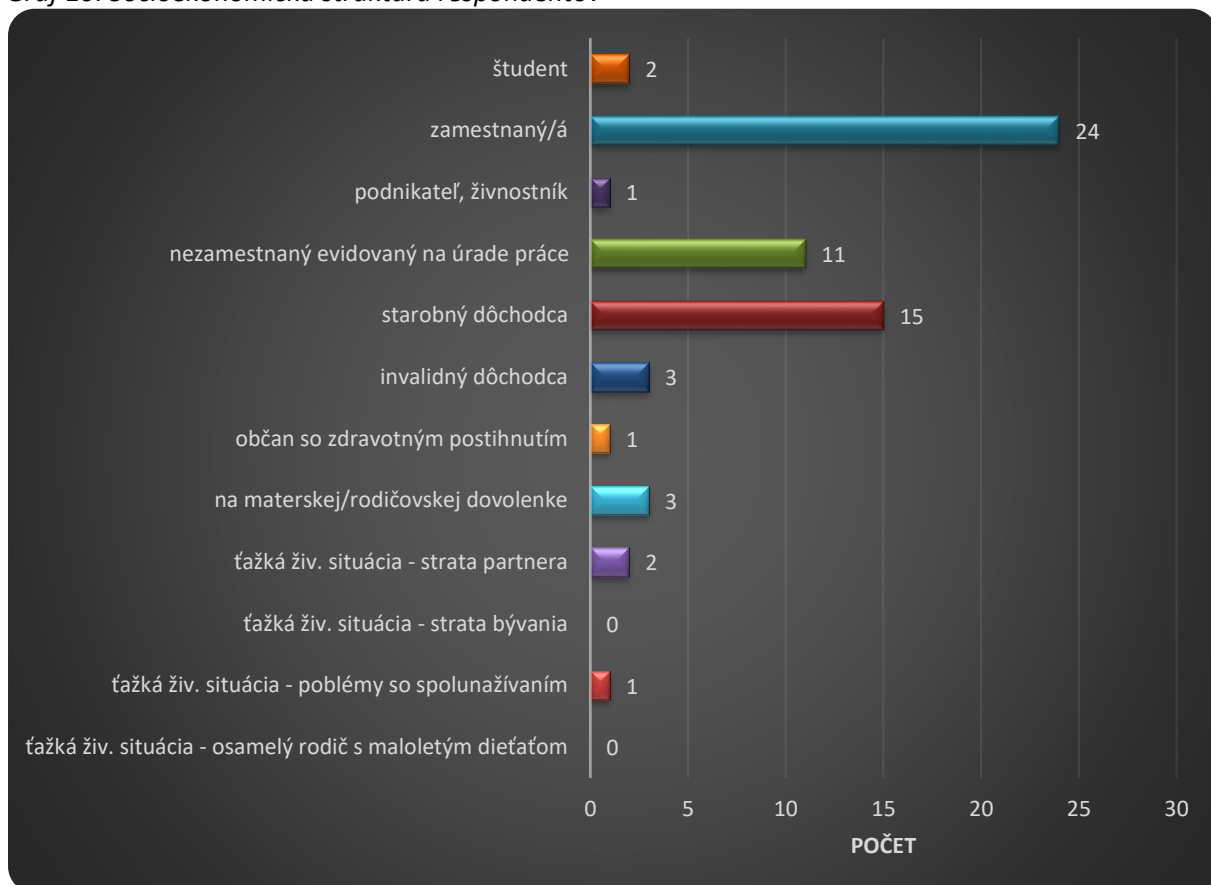
Graf 9: Štruktúra respondentov podľa vzdelania

Zdroj: vlastné spracovanie

V socioekonomickej štruktúre respondentov prevládali osoby, ktoré sú v pracovnoprávnom vzťahu (zamestnanci) – 24 zo 61. Pätnásť osôb bolo poberateľom starobného dôchodku a jedenásti boli evidovaní ako uchádzači o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Iné kategórie mali nepatrné zastúpenie v štruktúre respondentov.

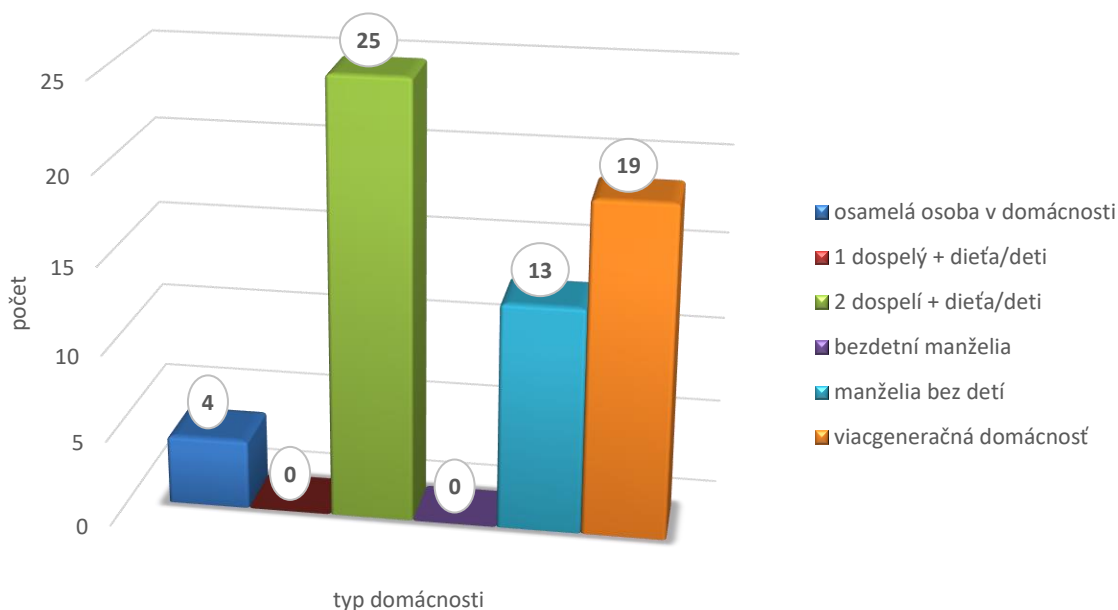
Graf 10: Socioekonomická štruktúra respondentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Zisťovaná bola aj štruktúra domácností, v ktorých respondenti žijú. Najviac respondentov žije v klasickej domácnosti (rodičia + deti) – 25. Pomerne vysoký počet respondentov (19) však žije vo viacgeneračnej domácnosti (ktorú obyčajne tvoria starí rodičia + rodičia + deti; najmä v prostredí rómskych komunít však nie je ojedinelým prípadom aj 4-generačná domácnosť). Trinásť respondentov žije v domácnosti bez detí (tzn., že rodičia už deti vychovali a tieto teraz žijú inde) a 4 respondenti boli osamelými osobami v domácnosti.

Graf 11: Štruktúra domácností respondentov

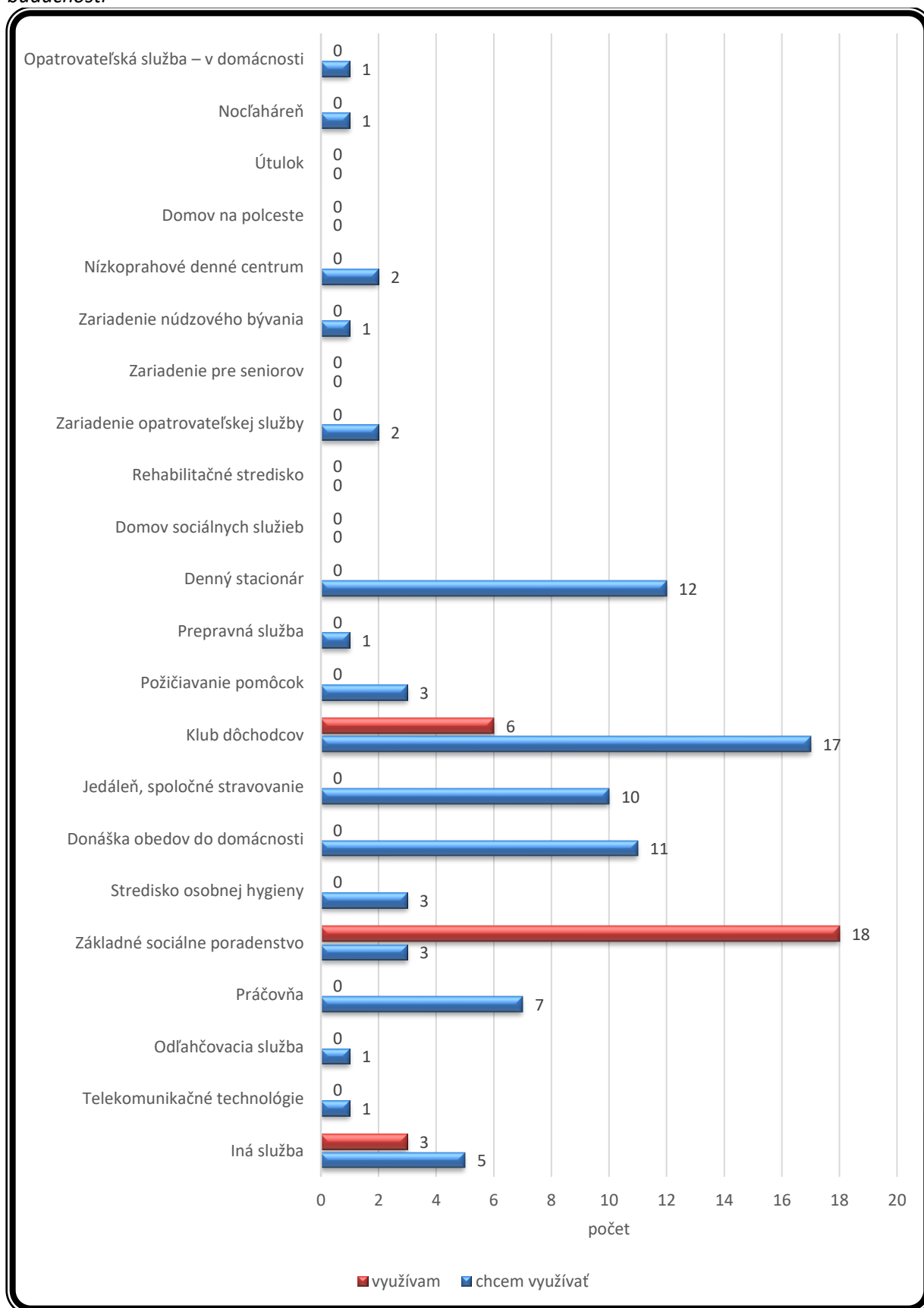
Zdroj: vlastné spracovanie

2. OKRUH OTÁZOK: zisťovanie potrieb a návrhov respondentov ohľadom rozvoja sociálnych služieb v budúcnosti

- Respondenti mali možnosť vybrať službu(-y), ktorú si želajú v budúcnosti využívať (teda určiť, čo by mala obec riešiť prioritne). Najvyššiu podporu (najvyšší dopyt) medzi obyvateľstvom Malej Domaše má prevádzkovanie klubu dôchodcov (17 hlasov zo 61 možných), zriadenie denného stacionára (12 hlasov), poskytovanie služby donášky obedov do domácnosti (11) a poskytovanie obedov prostredníctvom zariadenia spoločného stravovania – v jedálni (10). Prevádzkovanie klubu dôchodcov a prevádzkovanie denného stacionára sú veľmi podobné a vzájomne sa prekrývajúce činnosti. Rozdiel je najmä v tom, že kým klub dôchodcov sa prevádzkuje na základe samosprávnej kompetencie obce, denný stacionár sa prevádzkuje na základe zákona o sociálnych službách, s čím súvisia aj následné rôzne práva a povinnosti (no zároveň je tu možnosť spolufinancovania denného stacionára cez príspevky štátu). Podobne je tomu aj v prípade stravovania. Službu donášky obedov do domácnosti môže obec v budúcnosti poskytovať ako sociálnu službu v jedálni terénou formou (teda podľa zákona o sociálnych službách – po zaregistrovaní sa v registri poskytovateľov) alebo ju môže poskytovať aj na základe samosprávnych kompetencií obce (čo je bežná prax v podmienkach samospráv na Slovensku). Poskytovanie obedov v jedálni môže obec zabezpečovať v prípade, že takúto jedáleň bude mať k dispozícii.

V súčasnosti respondenti využívajú predovšetkým službu základného sociálneho poradenstva – tá im je poskytovaná najmä prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov. Okrem toho respondenti využívajú aj služby už spomínaného komunitného centra, ktoré obec Malá Domaša prevádzkuje.

Graf 12: Sociálne služby, ktoré respondenti využívajú v súčasnosti a ktoré si želajú využívať v budúcnosti

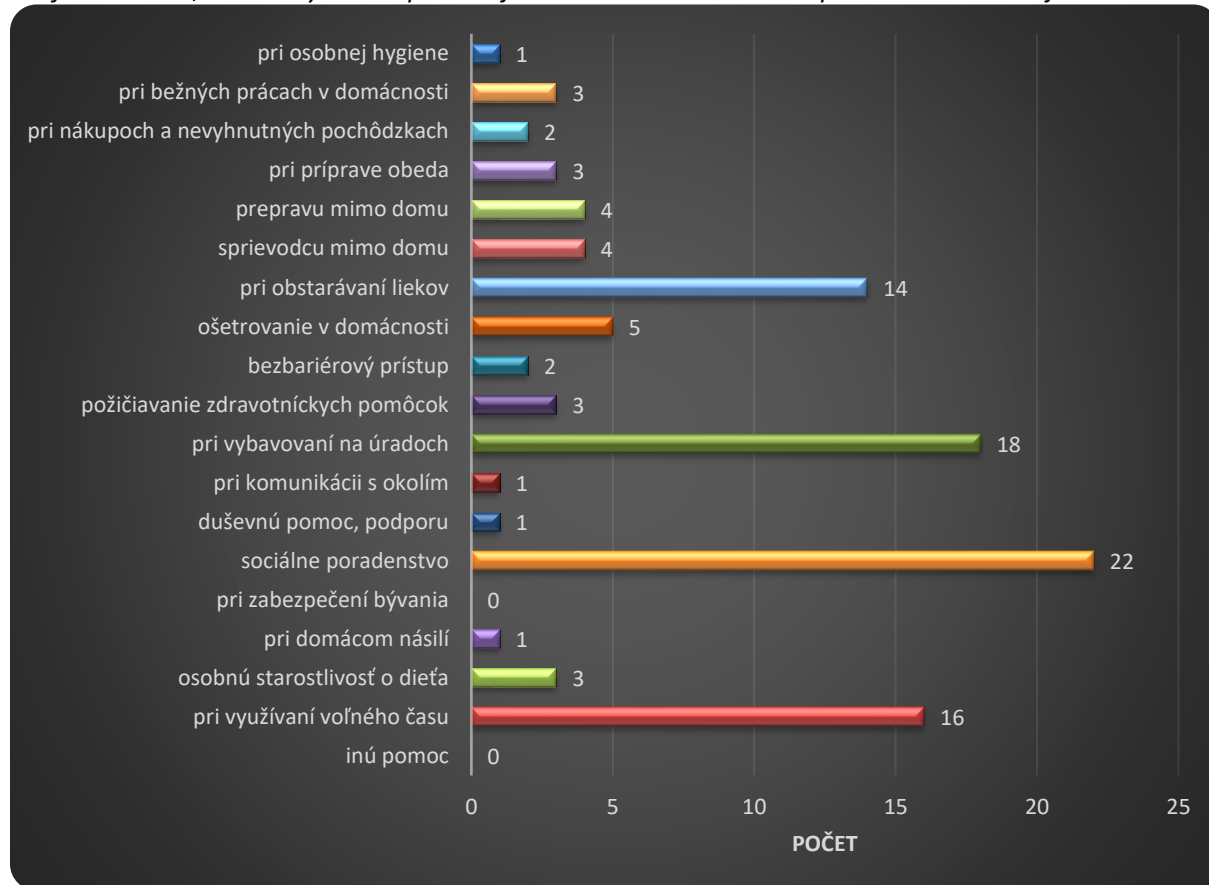
Zdroj: vlastné spracovanie

- Prijímatelia sociálnych služieb mali možnosť vyjadriť sa, či sa pri poskytovaní sociálnych služieb stretávajú s nejakými konkrétnymi problémami (s akými problémami, príp. mohli poskytnúť aj svoje návrhy na riešenie týchto problémov). K uvedenej otázke sa nevyjadril nikto.
- Otázka zisťujúca sociálne problémy respondentov v súčasnosti (príp. predpokladané sociálne problémy v budúcnosti): cieľom tejto otázky bolo zistiť subjektívne hodnotenie vlastnej sociálnej situácie a zdravotného stavu respondentov a tiež predpokladané vyhliadky do blízkej budúcnosti.

Samozrejme, nik nedokáže presne predpovedať, čo sa udeje v budúcnosti a aké prípadné problémy ho postihnú. Niektoré osoby však už na základe dnešných informácií (ktoré samospráva môže len veľmi ťažko alebo dokonca nemá vôbec ako získať) majú možnosť predpokladať svoju budúcu situáciu (napr. niekto má už dnes problém s mobilitou, ktorý sa pravdepodobne bude časom zväčšovať; niekto žije osamelo a má nízky dôchodok, a preto nebude zvládať starostlivosť o domácnosť a tiež uhrádzať výdavky na jej chod a pod.). Taktiež je potrebné brať na zreteľ skutočnosť, že pre osoby v dôchodkovom veku vo všeobecnosti obzvlášť platí zo zdravotného hľadiska predpoklad, že budú mať viac zdravotných problémov ako osoby v nižšom veku a preto predovšetkým táto skupina obyvateľstva patrí medzi najčastejších prijímateľov niektorej zo sociálnych služieb. Aj s ohľadom na uvedené skutočnosti však môžu odpovede na túto otázku samospráve výrazne napomôcť v plánovaní poskytovaných sociálnych služieb v najbližších rokoch.

Na základe odpovedí je zrejmé, že najviac respondentov si želá poskytovanie sociálneho poradenstva (ktoré však už v súčasnosti obec poskytuje, takže tu nie je potrebné nič meniť), poskytovanie pomoci pri vybavovaní na úradoch (to je už čiastočne riešené prostredníctvom terénnej sociálnej práce), ďalej pri využívaní voľného času a obstarávaní liekov.

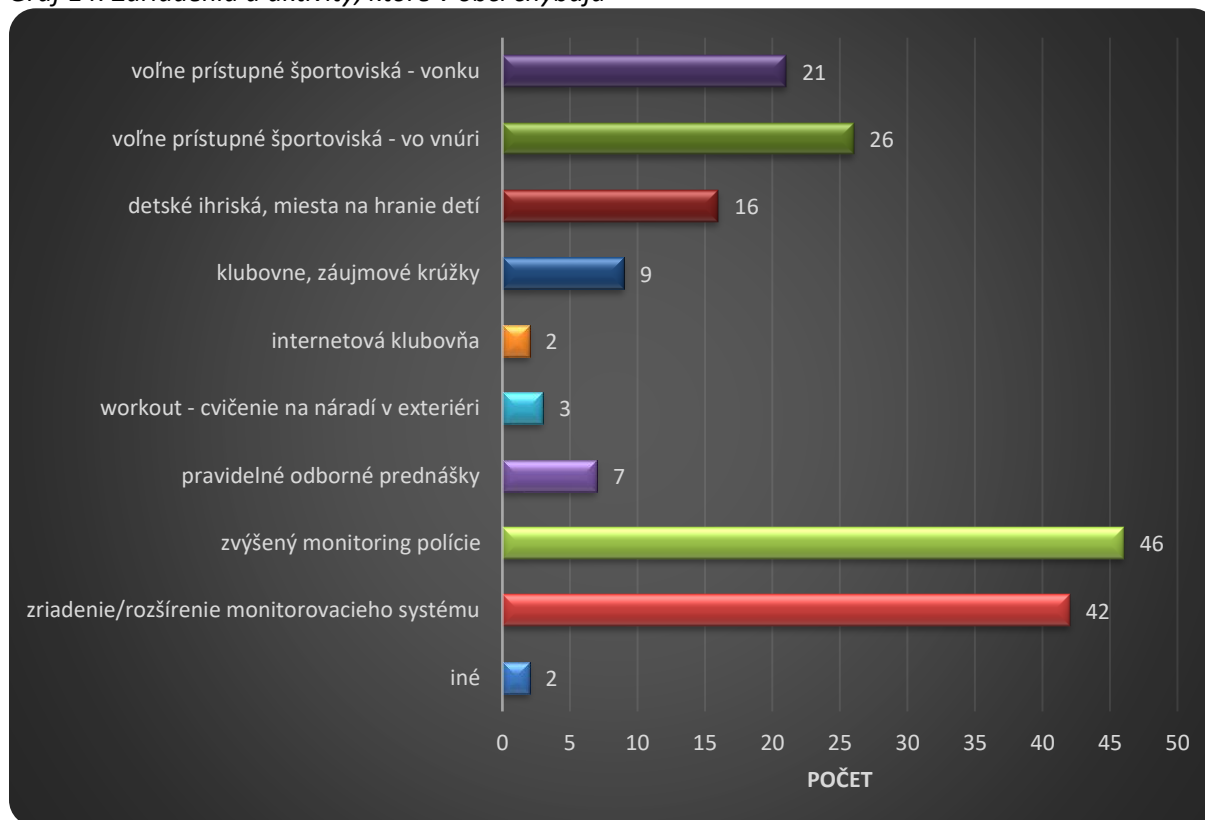
Graf 13: Pomoc, ktorú obyvatelia potrebujú v súčasnosti alebo budú potrebovať v blízkej budúcnosti

Zdroj: vlastné spracovanie

- V dotazníku figurovala aj otázka, skúmajúca aké zariadenia, resp. aktivity obyvateľom obce chýbajú. Z tejto otázky jednoznačne vyplýva skutočnosť, že obyvatelia sú za zvýšenie bezpečnosti v obci (a to tak osadením kamier, ako aj zvýšením monitoringu štátnej polície). Okrem zlepšenia bezpečnosti chýbajú v obci aj voľne prístupné športoviská a detské ihriská.

Graf 14: Zariadenia a aktivity, ktoré v obci chýbajú

Zdroj: vlastné spracovanie

3. OKRUH OTÁZOK: voľný priestor na akékoľvek vyjadrenie ohľadom poskytovania sociálnych služieb

- V tejto otvorenej otázke bol respondentom ponechaný priestor na vyjadrenie akéhokoľvek názoru, postrehu, pripomienky a pod. ohľadom poskytovania sociálnych služieb v obci. K uvedenej otázke sa nevyjadril žiadny respondent.

3.3.2 Súhrnné zhrnutie dotazníkového prieskumu a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Ako už bolo spomenuté vyššie, dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo až 61 obyvateľov obce Malá Domaša (čo predstavuje viac ako 16 % dospelého obyvateľstva obce). Takáto veľká vzorka má teda vysokú výpovednú hodnotu. Hoci výsledky dotazníkového prieskumu nemožno považovať z hľadiska rozhodovacích procesov samosprávy ohľadom poskytovania sociálnych služieb v budúcnosti za smerodajné, a teda striktne sa nimi riadiť, možno ich však použiť ako určitý zjednodušený prehľad názorov a preferencií obyvateľov (avšak s veľkou výpovednou hodnotou) ohľadom poskytovania sociálnych služieb. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu možno teda súhrnne konštatovať nasledovné:

- samospráva obce by mohla svojim obyvateľom poskytovať služby **denného stacionára** (prostredníctvom zákona o sociálnych službách) alebo by mohla zriadiť **klub dôchodcov** (a prevádzkovať ho na základe samosprávnych kompetencií obce). Taktiež tu existuje priestor na poskytovanie **služby stravovania** – a to prostredníctvom **jedálne a/alebo donášky obedov do domácnosti**. Po týchto službách totižto v obci existuje dopyt;
- z hľadiska pomoci, ktorú obyvatelia potrebujú na úseku sociálnych vecí, obec nič meniť nemusí, nakoľko najžiadanejšie činnosti už v súčasnosti zabezpečuje (prostredníctvom terénnej sociálnej práce – základné sociálne poradenstvo, pomoc pri vybavovaní na úradoch, vypisovaní tlačív a pod.);
- medzi obyvateľmi jednoznačne existuje dopyt po **zvýšení bezpečnosti** v obci – a to tak prostredníctvom kamerového systému, ako aj zvýšením frekvencie hliadkovej činnosti. Obyvatelia by taktiež privítali skvalitnenie možností **trávenia voľného času**, a to najmä prostredníctvom voľne prístupných športovísk a miest na hranie detí.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby sa obec bude orientovať na:

- účinný, efektívny a komplexný systém poskytovania sociálnych služieb, sociálnej pomoci a podporných služieb z úrovne samosprávy,
- rozšírenie formy sociálnych a podporných služieb podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov našej obce,
- podporu poskytovania existujúcich sociálnych služieb,
- podporu výstavby domov a bytov,
- postupné odstránenie bariér v obci (na verejných priestranstvách, v rámci úradov a inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života),
- elimináciu negatívnych sociálno-patologických javov v dôsledku neefektívneho využívania voľného času,
- zapojenie čo najviac detí do predškolskej výchovy,
- znižovanie počtu žiakov bez ukončeného vzdelania na ZŠ,
- funkčný systém osvetu a motivácie pre vzdelanie a pokračovanie v štúdiu,
- zvýšenie zaangažovanosti verejnosti, ale aj ŤZP občanov so zdravotnými obmedzeniami na eliminácii sociálnej vylúčenosti obyvateľov obce z dôvodu zdravotných obmedzení.

Z analýzy požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov obce vyplývajú nasledovné skutočnosti:

Tabuľka 6: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce

Cieľová skupina	Druh požadovanej soc. služby ¹	Forma požadovanej soc. služby ²	Požad. soc. služba je v obci zabezpečená dostatočnou kapacitou (A/N)	Ak soc. služba nie je zabezpečená, kvantifikácia navýšenia potrebnej kapacity
Seniori	C 1.7	ambulantná	N	50
	C 2	terénna	N	2
	E 5	ambulantná, terénna	N	30
ŽP osoby	C 2	terénna	A	-
Deti, mládež a rodina	-	-	-	-
Neprispôsobiví občania	A 2.3	ambulantná, terénna	N	30

¹ číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

² jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu

Zdroj: Vlastné spracovanie

4 STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Po zhrnutí a analýze všetkých relevantných podkladov a po špecifikácii problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Neprispôsobiví občania a iní obyvatelia, ohrození chudobou a sociálnym vylúčením**

4.1 Ciele, priority a opatrenia

Dôležitou súčasťou komunitného plánovania je zadefinovanie konkrétnych opatrení – a to nielen v nadväznosti na zákon o sociálnych službách, ale aj iných opatrení, ktoré dokážu napomáhať cieľovým skupinám v ich sociálnej inklúzii. V procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb sú teda ciele, priority a konkrétne opatrenia špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Jednotlivé opatrenia sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v širšom kontexte, aby ich mohli využívať všetci obyvatelia obce.

Ciele, priority a opatrenia, zadefinované v záujme rozvoja sociálnych služieb a uvedené v nasledujúcej tabuľke, boli samosprávou obce skoncipované na základe analýzy aktuálnej sociálnej situácie v obci, vykonanej v čase spracovania tohto komunitného plánu. V budúcnosti sa však sociálna situácia v obci môže zmeniť a môže sa stať, že sa zmenia aj požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb. Z tohto dôvodu je potrebné uviesť, že **samospráva našej obce plánuje v budúcnosti v prípade potreby poskytovať, príp. zabezpečovať alebo spolupracovať pri zabezpečovaní aj iných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách** (teda nielen tých, ktoré sú výslovne uvedené v nasledujúcej tabuľke).

Ďalej považujeme za potrebné upozorniť na skutočnosť, že obyvatelia našej obce môžu v prípade záujmu a splnenia konkrétnych podmienok využiť služby ktoréhokoľvek poskytovateľa sociálnych služieb na území kraja (príp. iného kraja). Prijímať sociálnu službu teda nemusia len na území našej obce, ale aj na území inej obce/mesta. Z tohto dôvodu je **strategickým záujmom samosprávy obce podľa aktuálnych možností a podmienok podporovať aj tých poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí svoje služby poskytujú našim obyvateľom v inej obci** (bez ohľadu na skutočnosť, či títo poskytovatelia sú v tomto komunitnom pláne konkrétne spomenutí alebo nie – nedokážeme totižto predpovedať, ktorí poskytovatelia budú svoje služby poskytovať našim obyvateľom v budúcnosti).

Okrem opatrení, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď nasledujúca tabuľka), si samospráva obce zadefinovala aj spoločné, prierezové opatrenia, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú komunitný rozvoj a rozvoj sociálnych služieb.

Ide o nasledovné **prierezové opatrenia**:

- *výkon terénnej sociálnej práce* (poskytovanie služby marginalizovaným skupinám obyvateľov, a to najmä osobám ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením, osobám s nízkym vzdelaním, rodinám s deťmi a pod.)
- *dohľad nad nesvojprávnymi občanmi* (v spolupráci so štátnou správou)
- *pomoc v krízových situáciách* (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- *podpora záujmovej činnosti v obci* (ochotnícke divadlo, krúžková činnosť, klubová činnosť, rôzna iná záujmová činnosť podľa potreby...)
- *výkon inštitútu osobitného príjemcu* (v spolupráci so štátnou správou).

Tabuľka 7: Ciele, priority a opatrenia stratégie rozvoja

GLOBALNÝ CIEĽ Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné sociálne služby s orientáciou na ich potreby a preferencie							
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby ¹	Forma sociálnej služby ²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby ³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Seniori	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce
	Starostlivosť o človeka	1.2 Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	A	C 2	terénna	2	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce
	Bezbariérovosť a dostupnosť	1.3 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.4 Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, sponzorské dary
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.5 Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, spoluprácou pri vedení krúžkov a pod.)	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, sponzorské dary

	Starostlivosť o človeka	1.6 Poskytovanie sociálnej služby v jedálni a služby donášky obedov do domácnosti seniorom a ŤZP osobám	A	E 5	amb., terénna	30	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	1.7 Zriadenie Klubu dôchodcov	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
	Starostlivosť o človeka	1.8 Zriadenie denného stacionára	A	C 1.7	amb.	50	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce a VÚC, EŠIF
	Bezpečnosť	1.9 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, sponzorské dary
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby¹	Forma sociálnej služby²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami	Integrácia do spoločenského a pracovného života	2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	N	-	-	-	Obec, zamestnávateľia, ÚPSVaR
	Bezbariérovosť a dostupnosť	2.2 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce a VÚC, EŠIF

	Starostlivosť o človeka	2.3 Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	A	C 2	terénna	0	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce
	Starostlivosť o človeka	2.4 Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	A	C 3, D 1..	Podľa potreby	Podľa potreby	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce a VÚC, EŠIF
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby¹	Forma sociálnej služby²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia	Zdravé trávenie voľného času	3.1 Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce a VÚC, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce a VÚC, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote obce	3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce
	Zdravé trávenie voľného času	3.4 Výstavba multifunkčného ihriska	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, Úrad vlády SR
	Podpora rodín	3.5 Výstavba 2 bytových domov s 18 bytovými jednotkami prednostne pre mladé rodiny	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce a SR, ŠFRB, EŠIF

	Podpora rodín	3.6 Výstavba materskej školy pre deti z MRK	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
Cieľová skupina	Priority	Opatrenia	Opatrenie podľa zákona o soc. službách (A/N)	Druh sociálnej služby¹	Forma sociálnej služby²	Kvantifikácia potrebnej kapacity sociálnej služby³	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Neprispôsobiví občania a iní obyvatelia, ohrození chudobou a sociálnym vylúčením	Lepšie vzdelanie a uplatnenie na trhu práce	4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb a ďalších nástrojov AOTP	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.4 Podpora sociálne odkázaných osôb a rodín	N	-	-	-	Obec, rozpočet obce, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského života	4.5 Výstavba komunitného centra a poskytovanie služieb v ňom	A	A 2.3	amb., terénna	30	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce a VÚC, EŠIF

	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.6 Zintenzívnenie spolupráce so zástupcami Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a poskytovateľmi sociálnych služieb za účelom odstraňovania marginalizácie	N	-	-	-	Obec, poskytovatelia, rozpočet obce, VÚC a SR, EŠIF
--	---	---	---	---	---	---	---

¹ podľa zákona o sociálnych službách (číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

² podľa zákona o sociálnych službách (jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

³ ak zadefinované opatrenie predstavuje sociálnu službu podľa zákona o sociálnych službách, je k tejto službe kvantifikovaná aj potrebná kapacita pre obec v čase schvaľovania tohto komunitného plánu; ak ide o sociálnu službu v zariadení, v kolónke je uvedený počet potrebných miest v tomto zariadení

Zdroj: Vlastné spracovanie

5 IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mimoriadne dôležitým bodom v záujme efektívneho naplňovania zadaných cieľov, priorít a opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

5.1 Harmonogram realizácie opatrení

Zadefinované opatrenia plánuje samospráva obce realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Tabuľka 8: Harmonogram realizácie opatrení s určením kapacity sociálnych služieb

Opatrenie			Rok plánovanej realizácie opatrenia											
			2018		2019		2020		2021		2022		2023	
Číslo	Názov	Opat. podľa zákona o soc. službách (A/N) ¹	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³	EK ²	PN ³
Cieľová skupina: Seniori														
1.1	Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2	Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	A	0	0	0	2	2	0	2	0	2	0	2	0
1.3	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4	Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1.5	Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, spoluprácou pri vedení krúžkov a pod.)	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.6	Poskytovanie sociálnej služby v jedálni a služby donášky obedov do domácnosti seniorom a ŤZP osobám	A	0	30	0	30	30	0	30	0	30	0	30	0
1.7	Zriadenie Klubu dôchodcov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.8	Zriadenie denného stacionára	A	0	50	0	50	50	0	50	0	50	0	50	0
1.9	Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami														
2.1	Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3	Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia														
3.1	Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2	Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3	Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4	Výstavba multifunkčného ihriska	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.5	Výstavba 2 bytových domov s 18 bytovými jednotkami prednostne pre mladé rodiny	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3.6	Výstavba materskej školy pre deti z MRK	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cieľová skupina: Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením														
4.1	Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Realizácia základného sociálneho poradenstva	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3	Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb a ďalších nástrojov AOTP	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4	Podpora sociálne odkázaných osôb a rodín	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.5	Výstavba komunitného centra a poskytovanie služieb v ňom	A	15	15	30	0	30	0	30	0	30	0	30	0
4.6	Zintenzívnenie spolupráce so zástupcami Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a poskytovateľmi sociálnych služieb za účelom odstraňovania marginalizácie	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Vysvetlivky:

Opatrenie sa v danom roku PLÁNUJE realizovať

Opatrenie sa v danom roku realizovať NEPLÁNUJE

¹ ak je dané opatrenie zadefinované podľa zákona o sociálnych službách, je pri ňom v príslušnom roku, kedy sa toto opatrenie plánuje realizovať, určená aj kapacita (EK aj PN)

² EK – existujúca kapacita v danom roku

³ PN – potreba navýšenia kapacity v danom roku

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Realizačné podmienky

Personálne, prevádzkové, organizačné a finančné podmienky nevyhnutné pre realizáciu stanovených opatrení budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- Vyšší územný celok
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotačná schéma
- Iné zdroje
 - › grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

V nasledujúcej tabuľke sú určené **predpokladané finančné zdroje z rozpočtu obce, potrebné na realizáciu jednotlivých opatrení** (v prípade opatrení, zadaných podľa zákona o sociálnych službách, je v tabuľke uvedený odhad predpokladanej výšky zdrojov z rozpočtu obce, potrebných na spolufinancovanie potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení).

Tabuľka 9: Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení

Opatrenie		Predpokladané finančné náklady (€)						Náklady spolu (€)
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Cieľová skupina: Seniori								
1.1	Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov a oceňovaním jubilantov	200	200	200	200	200	200	1 200
1.2	Poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti			1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
1.3	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	200	100					300

1.4	Realizácia zájazdov a výletov pre seniorov	250		250		250		750
1.5	Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, spolupracou pri vedení krúžkov a pod.)	50	50	50	50	50	50	300
1.6	Poskytovanie sociálnej služby v jedálni a služby donášky obedov do domácnosti seniorom a ŽP osobám			200	200	200	200	800
1.7	Zriadenie Klubu dôchodcov		6 000	200	200	200	200	6 800
1.8	Zriadenie denného stacionára			1 000	250	250	250	1 750
1.9	Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov		60		60		60	180
Cieľová skupina spolu:								18 080
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami								
2.1	Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území obce	50	50	50	50	50	50	300
2.2	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	200	100					300
2.3	Podpora poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti v prípade potreby	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Na základe záujmu zriaďovanie a zabezpečovanie služieb, ktoré absentujú (napr. prepravná služba a pod.)	0	0	0	0	0	0	0
Cieľová skupina spolu:								600
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia								
3.1	Skvalitnenie športovísk a detských ihrísk v obci	600			500		400	1 500
3.2	Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	450	450	450	450	450	450	2 700
3.3	Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	700	700	700	700	700	700	4 200
3.4	Výstavba multifunkčného ihriska	5 000						5 000
3.5	Výstavba 2 bytových domov s 18 bytovými jednotkami prednostne pre mladé rodiny	40 000						40 000
3.6	Výstavba materskej školy pre deti z MRK	7 000	3 000					10 000
Cieľová skupina spolu:								63 400

Cieľová skupina: Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením								
4.1	Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	70	70	70	70	70	70	420
4.2	Realizácia základného sociálneho poradenstva	0	0	0	0	0	0	0
4.3	Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb a ďalších nástrojov AOTP	400	400	400	400	400	400	2 400
4.4	Podpora sociálne odkázaných osôb a rodín	100	100	100	100	100	100	600
4.5	Výstavba komunitného centra a poskytovanie služieb v ňom	15 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	22 500
4.6	Zintenzívnenie spolupráce so zástupcami Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a poskytovateľmi sociálnych služieb za účelom odstraňovania marginalizácie	0	0	0	0	0	0	0
Cieľová skupina spolu:								25 920
Všetky opatrenia spolu:								
								108 000

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke je uvedená **predpokladaná výška finančných zdrojov z rozpočtu obce na spolufinancovanie** potrebnej kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb v jednotlivých rokoch **podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb**. Tabuľka sa týka len sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Tabuľka 10: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb

Poskytovateľ	Druh soc. služby ¹	Forma soc. služby ²	Existujúca kapacita	Počet prijímateľov soc. služby v súčasnosti	Príspevok obce na financovanie / spolufinancovanie soc. služby		Potreba navýšenia kapacity (o koľko v danom roku)					
					Prispieva obec na túto soc. službu (A/N)?	Ak áno, výška ročného príspevku (€)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obec Malá Domaša	A 2.3	ambulantná, terénna	15	69	A	3 000	15	0	0	0	0	0

¹ podľa zákona o sociálnych službách (číslovanie druhov sociálnych služieb je uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

² podľa zákona o sociálnych službách (jednotlivé formy sociálnych služieb sú uvedené v podkapitole „1.7 Druhy a formy sociálnych služieb“ tohto komunitného plánu)

Zdroj: vlastné spracovanie

5.3 Monitoring plnenia a spôsob vyhodnocovania komunitného plánu

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti naplňania stanovených cieľov. K efektívite implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva obce v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných opatrení. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie obecného zastupiteľstva, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny opatrení. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v obecnom zastupiteľstve.

ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov obce.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v obci. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom obce, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

PRÍLOHY

Zoznam informačných zdrojov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2014): *Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 -2020*.

Mušinka, A., Škobla, D., Hurrle, J., Matlovičová, K., Kling, J. (2014): *Atlas rómskych komún na Slovensku 2013*. Bratislava: UNDP, 2014. ISBN 978-80-89263-18-9, 120 s.

PHSR obce Malá Domaša

Register poskytovateľov sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji.

Štatistický úrad Slovenskej republiky, databáza DATAcube

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

www.maladomasa.sk

Zoznam skratiek

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	ŽZP	Ťažko zdravotne postihnutí
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
PSK	Prešovský samosprávny kraj		

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	11
Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	15
Tabuľka 3: Vývoj nezamestnanosti v obci	16
Tabuľka 4: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2017	16
Tabuľka 5: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2017	18
Tabuľka 6: Požiadavky prijímateľov soc. služieb a iných obyvateľov na území obce	30
Tabuľka 7: Ciele, priority a opatrenia stratégie rozvoja	33
Tabuľka 8: Harmonogram realizácie opatrení s určením kapacity sociálnych služieb	38
Tabuľka 9: Predpokladané finančné náklady obce na realizáciu jednotlivých opatrení	41
Tabuľka 10: Predpokladané finančné náklady obce na spolufinancovanie sociálnych služieb podľa konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb	44
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Malá Domaša	12
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017	13
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017	13
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2008-2017	14
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2017	15
Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2017	17
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2017	18
Graf 8: Veková štruktúra respondentov	23

Graf 9: Štruktúra respondentov podľa vzdelania	23
Graf 10: Socioekonomická štruktúra respondentov	24
Graf 11: Štruktúra domácností respondentov	25
Graf 12: Sociálne služby, ktoré respondenti využívajú v súčasnosti a ktoré si želajú využívať v budúcnosti.....	26
Graf 13: Pomoc, ktorú obyvatelia potrebujú v súčasnosti alebo budú potrebovať v blízkej budúcnosti	27
Graf 14: Zariadenia a aktivity, ktoré v obci chýbajú	28